

JIM BURNS

PĂRINTELE
ÎNCREZĂTOR

Noua Speranță

CUPRINS

Introducere – 11

Unu: Părintele încrezător: există? – 19

Doi: Poți fi un părinte al tranziției generaționale:
Cum să depășești modelele familiale negative – 35

Trei: Lecția *Shema*:
Harta pentru a ajunge un părinte încrezător – 55

Patru: Lecția sabatului:
Cum să-ți recuperezi energia într-o viață aglomerată – 75

Cinci: Lecția A.C.Î.:
Cum să comunici cu afecțiune, căldură și încurajare – 97

Șase: Lecția disciplinării și a harului:
Cum să creezi un climat de har în cămin – 117

Șapte: Lecția binecuvântării:
Cum să creezi un cămin plin de siguranță și respect – 135

Opt: De la generație la generație:
Cum să lași o moștenire durabilă – 157

Planul familiei tale – 173

Note – 175

INTRODUCERE

„TE URĂSC PE TINE ȘI-L URĂSC PE TATA! Sunteți cei mai răi părinți din lume. Nu știți decât să strigați la noi, copiii, și apoi să vă certați unul cu altul. Totul e rău acasă. Apoi vă duceți la biserică și vă purtați frumos. M-am săturat. Urăsc biserica. Urăsc familia asta. Îmi urăsc viața.“

Jason, fiul lui Mark și al lui Becky, traversează un nou episod al crizelor lui obișnuite. Ei știu că, în adâncul inimii, el nu-i urăște, și nu se urăște nici pe el, dar când se supără aplează la cuvinte precum totul și niciodată. Cuvintele lui nu reflectă realitatea, dar produc răni adânci.

Mark și Becky au discutat în seara aceea vreo două ore despre familia lor, despre căsnicia lor și despre credința lor. Au fost nevoiți să recunoască faptul că viața lor era dificilă și cu multe probleme, iar Jason avea, în mare măsură, dreptate în privința stării familiei lor. Cu cât au discutat mai pe larg subiectul, cu atât au scos la suprafață mai multe frustrări ascunse. În cele din urmă, Mark a răbufnit: „Nimic nu merge bine. Viața nu e așa cum mi-am închipuit-o eu atunci când ne-am căsătorit.“

La începutul căsniciei lor, ambii aveau mari speranțe că familia și căsnicia lor vor fi mai bune decât căsniciile părinților lor. Nu

au avut familii îngrozitor de rele, dar se poate spune că erau disfuncționale. Mark a crescut într-o familie în care atmosfera era foarte strictă, iar bucuria era ca și inexistentă. Tatăl și mama lui au rămas împreună, dar nu au avut niciodată o legătură strânsă. Mama lui era responsabilă cu disciplinarea copiilor în majoritatea situațiilor, iar tatăl îi ținea pe copii la distanță. Becky a crescut în două familii, dar niciuna nu ar fi putut candida la titlul de „familia anului“. Nu își amintea să-i fi văzut pe părinții ei împreună. Tatăl lui Becky i-a părăsit pentru o altă femeie și s-a căsătorit cu o colegă de serviciu. A doua soție a lui a fost destul de drăguță cu ea, dar mai tot timpul trebuia să se ocupe de tatăl ei și de alcoolismul lui. Când Becky a avut opt ani, mama ei s-a recăsătorit. Tatăl vitreg era un bărbat cumsecade, dar, în mintea ei, nu-l putea înlocui cu „tatăl adevărat“. Becky și Mark au crescut în familii în care au existat multe tensiuni și care nu aveau nicio direcție în viață. Acum, când aveau proprii lor copii, simțeau aceeași presiune.

Jason are treisprezece ani, iar Jennifer nouă ani. Ambii sunt copii drăguți, inteligenți și, după părerea majorității cunoscuților, destul de încăpățânați. Serviciul lui Mark era dificil și-l obliga să lipsească mult de acasă, nelăsându-i timp suficient pentru copii așa cum el și Becky își doreau. Este prietenul lor, desigur, dar uneori, atunci când presiunea devine prea mare, își pierde cumpătul. Becky își asumă cea mai mare parte a responsabilităților creșterii copiilor. Nu este o exagerare să afirmăm că atenția ei este îndreptată mai mult spre copii decât spre Mark.

Nu a trecut mult timp de la căsătoria lor, când Mark și Becky și-au dat seama de adevărul că nu erau modele demne de urmat pentru copiii lor. Nu erau de acord în destule privințe ale educării copiilor și urmau exemplul părinților lor mai mult decât credeau. După acest episod cu Jason, au realizat adevărul că familia lor aluneca spre același tipar greșit ca și al familiilor din care proveneau.

Singura diferență era credința lui Mark și a lui Becky în Dumnezeu. Fiul lor îi considera ipocriți, dar Mark și Becky își

dezvoltaseră, totuși, mult credința. Într-adevăr, treceau printr-o perioadă grea, dar știau că era nevoie să încredințeze lui Dumnezeu atât relația lor, cât și pe copiii lor. Mark și Becky aveau nevoie de ajutor.

CATHY ȘI CU MINE eram așezați la masa din bucătărie. Era miezul zilei și așteptam ca una dintre fetele noastre să se întorcă acasă. Situația era destul de dificilă. Seara anterioară, am lipsit de acasă amândoi, deoarece am vorbit la o conferință despre ce înseamnă să fii un părinte încrezător. Ironia era, că urma să ne confruntăm cu fiica noastră în legătură cu ceea ce s-a petrecut în seara precedentă. Ea avea 21 de ani și și-a invitat prietenii la noi acasă. Problema nu era aceasta, deoarece ne place să invităm acasă tineri. Problema era că în seara precedentă ea a fost reținută la serviciu până la miezul nopții, iar prietenii ei au fost singuri și au făcut mult deranj și gălăgie în timp ce o așteptau.

Totuși, ar fi putut fi mai rău. Vecinii ne-au telefonat să se plângă de hărmălaia din curtea noastră. Erau supărați și pe bună dreptate. Aveam stabilită o oră limită până la care se putea sta la piscina din curte datorită faptului că zgomotele se propagă departe noaptea iar vecinii se simt deranjați. Fiica noastră era la curent cu această interdicție și ar fi putut să le spună și prietenilor ei. Dorința noastră este să întreținem relații bune cu vecinii, de aceea ne străduim să respectăm liniștea în zonă (cel puțin în multe din situații!). S-a mai petrecut un incident similar, însă atunci a venit poliția, iar tinerii au considerat întâmplarea cu atât mai palpitantă.

Când fiica noastră a ajuns acasă, am vorbit cu ea despre plângerile vecinilor pe un ton calm, dar ferm. Mă așteptam să spună: „Tati, ai dreptate. Am greșit. Îmi pare foarte rău, nu se va mai întâmpla.“ În loc de aceasta, ea s-a așezat la masă și ne-a spus tot ce îi stătea pe

suflet de mai mult timp. Pentru ea, marea problemă nu era incidentul din seara precedentă, ci stilul nostru de creștere a copiilor, credința și principiile noastre, precum și presiunea pe care o simțea pentru că aparține familiei Burns.

„Te deranjează faptul că ținem conferințe și scriem despre familii?” am întrebat eu și Cathy.

„Nu, a răspuns ea. Știi, însă, ce dificil e să fii copilul vostru și să încerci să fii ceea ce nu ești?”

În cele din urmă, am înțeles că ea ne considera prea stricți, prea înguști, prea nu știu cum. Recunosc, în unele aspecte, avea dreptate. Alte nemulțumiri, însă, erau inerente oricărei familii. Poate că pentru unii dintre părinți aceasta poate fi o veste nouă, dar este reală: în familie, părinții trebuie să își asume răspunderea și conducerea. De multe ori le spun părinților că, în cazul în care copiii lor sunt prietenii lor, probabil că nu-și îndeplinesc prea bine rolul de părinte. După părerea mea, *a crește* copii înseamnă: „să stabilești limite, să-ți alegi bătațiile la care să nu renunți, să înveți și să educi, chiar dacă reacțiile copiilor sunt neadecvate și apoi să aștepti multă vreme până când vei beneficia de recompensele aduse de nepoți, ca să poți râde în voie de copiii tăi, care la rândul lor trebuie să respecte aceleași rigori ale creșterii copiilor de care s-au plâns.”

După ce fiica noastră și-a exprimat toate frustrările adunate de-a lungul timpului în sufletul ei, ne-a spus că era timpul să plece de acasă, dar că exista o problemă: avea nevoie să o împrumutăm cu zece dolari pentru benzină. Cathy și cu mine ne-am uitat unul la altul cu acea privire care spune: „Nu-mi vine să cred ceea ce am auzit”, dar i-am dat cei zece dolari, pe care urma să îi returneze la salariu. După plecarea ei, m-am întors spre Cathy și am spus câteva cuvinte care parcă nu voiau să-mi iasă din gură: „Ooooh, cred că mă voi duce să mai scriu un capitol la cartea despre părintele încrezător.”

A fi un părinte încrezător este aproape un oximoron, la fel cum am spune: „înghețată dietetică” sau „mamă care nu muncește”. Este

posibil să fi un părinte încrezător? Dacă ai *prea multă* încredere, înseamnă că ai nevoie de ajutorul de specialitate al unui psiholog. Totuși, cei mai mulți părinți, însă, se află la extrema cealaltă, încrederea pe care o au este mică sau aproape inexistentă și, de aceea, au nevoie de încurajare. Când încrederea ne lipsește, punem la îndoială capacitatea noastră de părinți și începem să ne formăm obiceiuri greșite, cum ar fi inconsecvența în disciplinarea copiilor. Lipsa încrederii sau a unui plan de creștere a copiilor ne poate paraliza și nu vom mai întreprinde nimic. Eu oscilez între siguranța că știu tot ce trebuie să fac în privința creșterii copiilor mei și îndoielile care mă macină uneori. Sunt zile în care cred (cu toată smerenia, desigur) că știu tot ce trebuie și că mă pot descurca foarte bine în rolul de părinte. „Copiii mei nu se vor confrunta cu problemele pe care le au alți copii“, îmi spun. Apoi realitatea mă convinge că nu este așa. Rezultatul este că sunt uimit, zdrobit, îndoielnic și lipsit de încredere în capacitatea mea de a fi un părinte bun.

Aceste cuvinte s-ar prea putea să te convingă că nu ai luat o decizie prea bună când ai cumpărat această carte. Totuși, înainte să renunți să citești în continuare și să alegi o carte scrisă de un autor foarte sigur pe sine, permite-mi să mai spun: experiența din viață care ne smerește cel mai mult este cea de părinte, dar, concomitent, experiența cea mai satisfăcătoare este cea de părinte. Îmi place afirmația făcută de personajul Stitch din producția Disney, *Lilo and Stitch*, despre familia umană care l-a adoptat: „Aceasta este familia mea. Poate că este mică. Poate că are probleme. Dar, totuși, este bună.“

Nu te pot asigura că întotdeauna am procedat corect. Cu siguranță că am comis și greșeli. Sunt un părinte care învață: unele zile sunt mai prielnice, altele mai puțin prielnice. Cu toate acestea, te pot asigura că paginile pe care le-am scris reprezintă încercarea mea de a fi alături de părinții care au nevoie de o strategie de creștere a copiilor care să combine sfaturile practice cu principiile care să-L onoreze pe Dumnezeu.

În aproape toate locurile pe unde ajung, oamenii îmi solicită sfaturi utile pentru creșterea copiilor pe care să le poată aplica plini de încredere. Nu îți pot promite că vei avea copii perfecți — pentru că nu există copii perfecți — dar îți pot prezenta un plan care, cred eu, te poate ajuta să crești copii care pot deveni adulți responsabili. (Fiind creștin, adaug: adulți responsabili *care să-L iubească pe Dumnezeu, să se iubească pe sine în mod corect și să trăiască respectând principiile și valorile morale ale Scripturii.*)

Sper că vei dobândi încredere prin cunoașterea posibilităților și a recompenselor creșterii bune a copiilor. Este posibil să te umpli de putere chiar în vârtoarea unei vieți aglomerate; este posibil să comunici mai eficient cu copiii tăi, cu afecțiune, cu căldură, oferindu-le încurajare. Este posibil să depășești tiparele familiale cu care te-ai obișnuit în familia în care ai crescut și să întrerupi transmiterea lor generației următoare. Poți crea un cămin plin de har, în care copiii tăi să crească iubindu-L pe Dumnezeu și iubindu-se pe ei înșiși.

Procesul prin care devenim părinți încrezători nu va fi, probabil, ușor. El începe prin decizia zilnică (sau chiar în fiecare oră) de a-ți încredința copiii — și modul în care îi crești — lui Dumnezeu. Însă, recompensele clădirii unei familii sănătoase și moștenirea transmisă generației următoare sunt mai de dorit decât tot ce ne poate oferi viața aceasta. Mă simt onorat să parcurg acest proces împreună cu tine. Există răspunsuri și există speranță. Poți fi un părinte încrezător... cel puțin în cea mai mare parte a timpului!

Jim Burns

Dana Point, California

Unde te situezi?

1. Pe o scală de la 1 la 10 (10 fiind nivelul maxim), cât de încrezător te simți în îndeplinirea sarcinii de părinte?

De ce?

2. Cine a avut cea mai mare influență asupra modului tău de a crește copiii și a strategiei pe care o aplici?
3. Care au fost lucrurile cele mai bune pe care le-ai învățat de la ei?

Scopul

1. Ce speri să realizezi prin citirea acestei cărți?

Planul

1. Care sunt câteva *acțiuni* pe care le poți întreprinde imediat pentru a-ți îndeplini bine sarcina de părinte?

1

PĂRINTELE ÎNCREZĂTOR

EXISTĂ?

„CEEAA CE MĂ SPERIE CEL MAI TARE ESTE FAPTUL că Mark și cu mine recurgem tot la modul de creștere a copiilor aplicat de părinții noștri. Mark țipă pentru a atrage atenția copiilor, așa cum a procedat tatăl lui. Nu-i place deloc când îi atrag atenția asupra acestui lucru și apoi mă evită, probabil pentru că devin prea critică. Dar am nevoie de el. Jason și Jennifer au nevoie de el. În cea mai mare parte a timpului este distant și preocupat mai mult de munca lui. În unele zile (care devin, uneori, săptămâni), îmi vine să renunț la tot. Credeam că până acum vom învăța să ne creștem copiii. Sunt atât de dezamăgită de viață.“

Becky se afla într-o situație dificilă și ciudată. Și-a dăruit viața unui om care îi era străin. De obicei Becky era atentă cu sentimentele ei, mai ales atunci când era vorba de problemele de acasă. Judith, însă, părea un înger trimis din cer numai pentru ea. Stătea liniștită la Starbucks, ca și cum ar fi așteptat-o. Judith era îmbrăcată elegant și părea ceva mai în vârstă decât Becky. Conversația lor a început cu banalitățile obișnuite, dar a trecut repede la probleme importante. Judith știa foarte să asculte și era evident faptul că înțelegea bine prin ceea ce trecea Becky.

„Becky, am un cuvânt pentru tine...” În timp ce Judith a făcut o pauză, poate pentru a sublinia cuvântul, Becky s-a aplecat spre ea cu toată atenția. Apăsând fiecare silabă, Judith a spus: „per-se-ve-ren-ță”.

„Încerc. Mă străduiesc cât pot de mult, dar este tot mai greu.”

„Știi că așa ți se pare, dar nu renunța, nu abandona lupta, a spus ferm Judith. Cei care caută cu adevărat, găsesc răspunsuri. Într-adevăr, Dumnezeu a promis printr-un proverb: «Învăță pe copil calea pe care trebuie s-o urmeze și, când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea.» Este important să nu mergi pe acest drum fără ajutorul lui Dumnezeu. El îți va arăta drumul și îți va da putere dacă vei persevera.”

Un val de mângâiere a copleșit-o pe Becky și a întrebat imediat dacă se mai pot întâlni. Becky a considerat cam ciudat răspunsul ei:

„Oh, da, sigur, ne vom mai întâlni. Mai ai multe lecții de învățat.”

ÎNTOTDEAUNA AM RECUNOSCUȚ că, în cea mai mare parte a timpului nu mă simt un părinte încrezător. De fapt, cu cât trece mai mult timp de când am devenit tatăl a trei fete, cu atât încrederea în această sarcină, numită creșterea copiilor, încredințată mie de Dumnezeu, a scăzut. Exact atunci când crezi că totul decurge bine, te împiedici de un obstacol pe drum sau — așa cum am învățat de-a lungul anilor — ratezi schimbarea drumului și alegi o direcție greșită. Mai demult făceam împreună cu familia mea excursii cu cortul. Fetele mele nu erau prea încântate, deoarece erau convinse că în mijlocul naturii ar trebui să existe prize pentru uscătoarele lor de păr. Pregătirea unei excursii în familia noastră se face în ultimul moment, iar asumarea unei sarcini sau a unei noi responsabilități, care nu sunt

atât de importante, se ia cu foarte puțin timp înainte de plecare și astfel la începutul vacanței familia este epuizată. În timp ce eu conduc pe drumurile de munte, soția și fetele dorm, iar când se trezesc sunt flămânde și morocănoase.

Într-o astfel de excursie, după mai multe ore de condus, în timp ce ele dormeau, eu însumi eram flămând și puțin iritat. Rareori caut indicații rutiere înainte de a pleca într-o călătorie (ceea ce, îmi pare rău să o spun, a dus la risipirea multor ore pentru găsirea adresei). În acea împrejurare, destinația era lacul Tahoe și fără să realizez când, la o intersecție am ratat drumul. După aproape 80 de kilometri, fata cea mai mică, Heidi, care nu dormea, a spus: „Tati, de ce nu ai luat-o pe drumul unde era semnul «Lacul Tahoe»?”

„Heidi, de ce nu mi-ai spus mai repede”, am întrebat-o, frustrat.

„Îmi pare rău, tati. Credeam că știi ce faci.”

Dacă suntem sinceri, cei mai mulți dintre noi nu știm ce trebuie să facem în calitate de părinți. Viața este dificilă și uneori greu de înțeles, iar creșterea copiilor nu face excepție. Când într-un cămin se naște un copil, nu primim o dată cu el vreun manual de utilizare sau vreo garanție.

Ne pregătim mult mai bine pentru a conduce mașina și pentru profesia noastră decât pentru a crește copii. Nimeni nu ne-a trimis la vreo școală pentru părinți. De fapt, suntem părinți mai buni *înainte* să apară copiii în familia noastră. Îmi aduc aminte că i-am spus lui Cathy că eu nu-mi voi crește copiii în modul cum m-au crescut părinții mei pe mine. Cu toate acestea, când mă aflu în mijlocul acelorași furtuni relaționale, ce îmi spune instinctul? Să reacționez cum au reacționat părinții mei. Adevărul este că, inevitabil, aducem cu noi în căsnicie propriile nesiguranțe și disfuncționalități și, atunci când copiii se nasc, tendința

---

**Ne pregătim
mult mai bine
pentru a conduce
mașina și pentru
profesia noastră
decât pentru
a crește copii.**

noastră este să urmăim cărările bătaorite. Încercăm să fim părinți mai buni, dar, în cele mai multe cazuri, acționăm pe baza încercărilor și a eșecurilor noastre.

Putem primi ajutor de la rude, de la prieteni, de la biserică și din cărți cum este aceasta, dar, pe termen lung, tu vei decide cum îți vei crește copiii. Dacă dorești o soluție rapidă la problema creșterii copiilor, atunci mai caută, pentru că această carte nu ți se adresează ție. A crește copii cu încredere seamănă mai mult cu un maraton decât cu o cursă de viteză. Este nevoie de perseverență și răbdare. Sunt necesare luarea unor decizii importante și o strategie generală. În carte nu vei găsi răspunsuri facile, ci o hartă, desenată de Însuși Dumnezeu, care a făcut din creșterea copiilor sarcina cea mai importantă de pe pământ.

Obişnuiesc să fac plimbări dimineața devreme cu Hobie, câinele nostru, un golden retriever, spre portul din Dana Point. Cathy, care preferă drumurile mai dificile și mai solicitante, crede că traseul meu este pentru cei „slabi” pentru că terenul este plat. Nu demult eu și Hobie ne plimbam pe malul oceanului, când am întâlnit un cuplu de oameni ceva mai în vârstă care se țineau de mână. De când am publicat cartea *Creating an Intimate Marriage (Clădind o căsnicie intimă)*, eram tot mai fascinat de cuplurile care lăseau impresia că sunt foarte fericite. După ce ne-am salutat, am început să vorbim despre Hobie. Peste puțin timp, i-am întrebat: „Păreți atât de fericiți. Care este secretul păstrării unei căsnicii atât de intime și de puternice?”

Au schimbat câteva priviri între ei, apoi stânjeniți s-au uitat la mine.

„Ăăăă... nu suntem căsătoriți. Partenerii noștri nu știu ce facem în această călătorie de afaceri.”

Rar mi se întâmplă să rămân fără replică, dar răspunsul lor m-a lăsat mut. Cei doi aveau o aventură extraconjugală. Am murmurat încurcat: „Oh, îmi pare rău de întrebare” și am plecat împreună cu Hobie. Probabil că au crezut că scuzele mele se referă la faptul că îmi

părea rău pentru că am presupus că erau căsătoriți. De fapt, îmi părea rău că au decis să *renunțe la potențialul dăruit de Dumnezeu de a fi intimi cu partenerii lor* în favoarea unei false intimități. Îmi părea rău pentru partenerii lor. Îmi părea rău pentru copiii lor. Îmi părea rău pentru neascultarea lor față de Dumnezeu, Creatorul lor.

Ce nu a mers bine în căsniciile lor? Nu voi ști niciodată, dar îți pot garanta că drumul lor este presărat cu relații nereușite. Dacă mi se permite, voi afirma că eu cred că ei și-au iubit partenerii atunci când s-au căsătorit, dar apoi copiii, munca și câștigarea existenței, împreună cu tot ce aduce viața, i-au făcut să *ignore* relația dintre ei. Totul a început, probabil, prin mici compromisuri. În timp ce se achitau de răspunderile lor, au neglijat relația dintre ei și devotamentul față de jurămintele depuse la căsătorie. Apoi relația lor s-a *deteriorat*. Uneori oamenii nu înțeleg cum se poate deteriora relația lor, odinioară bună și se întrebă: „Ce se întâmplă cu noi?”

Ce legătură are această întâmplare cu părinții încrezători? Eu cred că același lucru se întâmplă și în cazul slujbei noastre de părinți. Deși nu am neglijat niciodată nevoile fizice ale copiilor noștri, uneori vedem cum starea familiei noastre se deteriorează pentru că am neglijat alte aspecte importante pentru o familie. Ne mulțumim cu mediocritatea în domeniul conducerii copiilor noștri. Adoptăm un fals sentiment de siguranță în aglomerarea vieților noastre cu tot felul de activități și, astfel, părinții permit circumstanțelor și șansei să „călăuzească” drumul copiilor spre independență.

Aproape toată viața mi-am petrecut-o la câțiva kilometri de țărmul Oceanului Pacific. Părinții mei s-au mutat în California după ce au crescut într-o zonă agricolă. Am înțeles din poveștile tatălui meu că vacile nu sunt cele mai inteligente animale din lume. Tata îmi spunea cum pasc vacile pe câmp. Stau cu capul în jos, trecând de la un smoc de iarbă la altul, rumegând fără să fie atente încotro se îndreaptă. După un timp, vacile privesc în jur și își dau seama că s-au rătăcit de cireadă. Nu au vrut să se rătăcească, dar și-au ținut mereu

capul în jos și au făcut ceea ce le plăcea să facă. Dacă nu suntem atenți, pățim la fel.

Mulți părinți nu au scopuri clare în privința creșterii copiilor lor și nu au un plan de educare a lor. Nu se întreabă ce urmează. Soții nu au căzut de acord asupra mai multor aspecte: disciplinarea copiilor, creșterea spirituală, efectuarea temelor, etc. Cei mai mulți părinți nu vor să se „rătăcescă“, dar, fără o direcție clară, în timp, avem tendința de a face mici concesii valorilor normale ale creșterii copiilor.

Fără o direcție clară, în timp, avem tendința de a face mici concesii valorilor normale ale creșterii copiilor.

Jenni și Robert au ales să-și petreacă majoritatea duminicilor la plajă sau în parc, în loc să meargă la biserică. Într-o zi și-au dat seama cât de puțin știau copiii lor despre

Dumnezeu. În multe privințe erau părinți foarte buni, dar au neglijat viața de credință în familia lor. Aceasta a avut odinioară prioritate, cel puțin în mintea lor, dar acțiunile lor de acum dovedeau că au alte priorități.

Rhonda este o mamă singură. Mulți părinți care își cresc singuri copiii sunt eroi, iar Rhonda face parte dintre ei. Într-o zi, mi-a mărturisit că fiica ei i-a spus că nu mai este „veselă“.

„Ce crezi, ești la fel de veselă ca înainte?“, am întrebat-o eu.

„Nu prea, a recunoscut ea. Înainte mă distram mai mult cu copiii mei și petreceam mai multe zile în familie, dar acum sunt atât de ocupată.“

Pentru a avea momente de distracție cu copiii ei, Rhonda avea nevoie de o schimbare de direcție a planului ei de creștere a copiilor. Era, totuși, o persoană veselă, dar petrecerea unui timp de relaxare și joacă nu mai era o prioritate pentru ea și treptat a renunțat la aceste episoade.

Dacă scopul nostru este să creștem adulți responsabili (nu doar acela de a ne distra copiii), este foarte important să alcătuim un plan și

să ne propunem să-l aplicăm. Desigur, este nevoie de muncă și de un efort de voință, dar, pe termen lung, un astfel de plan aduce rezultate bune. Gândește-te, cum ai vrea să fie copiii tăi când vor ajunge adulți. Care sunt speranțele și visurile tale pentru ei? Nu vorbesc despre un plan pentru viața lor, ce cariere să urmeze, cu cine să se căsătorească și așa mai departe. Mă refer la un plan educațional care să contribuie la dezvoltarea caracterului, a integrității, a credinței, a responsabilității, a disciplinei personale, a formării unei atitudini de slujire, a discernământului moral și a multor alte calități ale un suflet sănătos.

Nu particip la pariuri sau la jocuri de noroc, dar știu că șansele ca fiii și fiicele tale să devină adulți responsabili sunt mult mai mari dacă vei fi un părinte încrezător, devotat unui plan și unui scop. Pentru a realiza acest lucru, este necesar să te ocupi de tine însuși la fel de mult ca de dezvoltarea copiilor tăi. Nu uita, perseverența și răbdarea sunt calitățile obligatorii ale unui părinte încrezător.

PERSEVERENȚA ȘI CREȘTEREA COPIILOR

Am afirmat înainte că expresia „părinte încrezător“ este aproape un oximoron. Este adevărat acest lucru pentru că în creșterea copiilor ne lovim de realități aflate în conflict unele cu altele. Este o sarcină pe termen lung, dar a cărei realizare depinde de interacțiunile și deciziile luate în fiecare oră, în fiecare zi. Dorim atât de mult ca familia noastră să fie reușită, încât, uneori, suntem prea obosiți pentru a ne îndeplini sarcinile prioritare necesare. Apoi, mai este și faptul că ne confruntăm cu răni adânci, cu probleme de sănătate, cu temeri și cu confuzii. Desigur, ne iubim unii pe alții, dar uneori — dacă nu în cele mai multe ocazii — există mânie, supărări și frustrări între membrii familiei. Este și situația Brendei, pe care am întâlnit-o după ce am vorbit la biserica frecventată de ea. Ea mi-a spus că era uimită de cât de repede se supăra pe copiii ei pentru că nu ascultau și a recunoscut

că uneori își dorea să nu fi avut copii. Sentimentele acestea nu durau prea mult, dar îi produceau un intens complex de vinovăție. Cum își putea iubi copiii și să dorească să dispară în același timp?

Adevărul este că Brenda se aseamănă cu majoritatea dintre noi. Așa cum îmi place să-mi spun, când un păcătos se căsătorește cu un alt păcătos și apoi au copii păcătoși, la ce te poți aștepta? Există un pasaj în cartea Evrei care mă ajută mult să-mi formez o perspectivă corectă asupra creșterii copiilor. Este o descriere aproape perfectă a credinței creștine, dar, de asemenea, face parte din harta divină dăruită părinților pentru a ști cum să-și crească urmașii. Pasajul urmează imediat după capitoul 11, în care apare o descriere foarte frumoasă a părinților noștri în credință:

Și noi, deci, fiindcă suntem înconjurați cu un nor așa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică, și păcatul care ne înfășoară așa de lesne, și să alergăm cu stăruință în alergarea care ne stă înaintea. Să ne uităm ținută la Căpetenia și Desăvârșirea credinței noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înaintea, a suferit crucea, a disprețuit rușinea, și șade la dreapta scaunului de domnie al lui Dumnezeu. Uitați-vă, deci, cu luare aminte la Cel ce a suferit din partea păcătoșilor o împotrivire așa de mare față de Sine, pentru ca nu cumva să vă pierdeți inima, și să cădeți de oboseală în sufletele voastre.

Evrei, 12:1-3

Nu sunt teolog și există specialiști mult mai buni decât mine care pot explica mai bine textul acesta. Totuși, observ aici un exemplu foarte bun de perseverență și răbdare. Scopul nostru final este să încheiem cu bine viața noastră și copiii noștri să facă la fel. Întrebarea pe care ți-o pun este următoarea: dă rezultate modul în care îți crești copiii? Reușita nu va fi perfectă, dar vezi rezultate pozitive în creșterea copiilor tăi?

În timpul primei mele călătorii în Africa de Sud, un lucrător de tineret mi-a dat o lecție esențială despre perseverență, lecție pe care a învățat-o de la tatăl său, ghid al grupurilor de alpiniști care urcau pe muntele Kilimanjaro. Traseele spre vârf sunt lungi și pline de dificultăți. Există porțiuni de drum unde ascensiunea spre vârful de peste 5.000 de metri este foarte grea și alpiniștii încearcă momente de bucurie, dar și de neliniște și nesiguranță. Așa sunt și viețile, familiile și relațiile noastre.

Ghidul i-a spus fiului său că atunci când este înnorat și alpiniștii nu pot vedea vârful uriașului munte, rareori ajung până în vârf. Alpiniștii se descurajează, devin iritați, au o atitudine negativă și se ceartă. Dar atunci când cerul este senin și își pot fixa privirile asupra vârfului, ei se concentrează asupra urcușului, colaborează, au o atitudine pozitivă și reușesc să ajungă sus.

Viețile noastre se aseamănă cu un urcuș pe vârful muntelui. Atunci când ne fixăm privirile asupra scopului vieților noastre — și al creșterii copiilor noștri — și perseverăm, ne putem realiza scopurile. Când ne descurajăm și decidem să mergem pe un alt drum, sarcina noastră devine mai dificilă și riscăm să punem în pericol ce este mai important pentru noi: copiii, partenerul și relația cu Dumnezeu. Uită-te pe hartă. Nu părăsi drumul. Dumnezeu cunoaște drumul pe care trebuie să mergi. El ți-l va arăta. Oswald Chambers a spus: „Fii atent la orice lucru concurează cu loialitatea ta față de Cristos.“ Este un sfat sănătos pentru viață și pentru creșterea copiilor.

PRIORITĂȚILE

A persevera și a ne păstra privirile ațintite asupra lucrurilor celor mai importante înseamnă a nu uita niciodată care sunt aspectele prioritare în viețile noastre. Dacă suntem prea ocupați cu activitățile curente ale vieții și parcă tot timpul suntem în criză de timp, ne vom rătăci. Unii dintre oamenii cei mai buni pe care îi cunosc au

întâmpinat mari dificultăți în educarea copiilor lor și în viețile lor de familie nu pentru că nu și-au stabilit corect lista de priorități, ci pentru că erau prea ocupați și distrași de alte lucruri pentru a *trăi* conform priorităților lor. Lucrurile care nu sunt esențiale ne captează toată atenția, iar pe cele importante le ignorăm. Nu voi uita niciodată sfatul înțelept pe care l-am primit cu un an în urmă de la Jack Hayford la o conferință a bărbaților din organizația Promise Keepers organizată la Diamondback Stadium în Arizona. Jack era „pastor de ceremonii“ iar eu eram invitat să vorbesc. Jack este unul din modele mele și are peste 40 de ani de conducere creștină. Înainte de a urca pe platformă, l-am întrebat: „Jack, care este secretul longevității tale în conducere?“

„Jim, secretul nu constă în ceea ce am decis să fac, ci în ceea ce am decis să *nu* fac.“

Cu alte cuvinte, Jack a încercat să-și protejeze viața de un surplus inutil. A acordat prioritate lucrurilor celor mai importante. Nu vi se pare un sfat util pentru fiecare dintre noi?

În capitoul 4 voi vorbi despre înnoirea resurselor și a forțelor în mijlocul unei vieți pline. Acum, însă, vreau să spun doar faptul

---

Activitățile prea multe din viață nu trebuie să înlocuiască cea mai importantă activitate: creșterea copiilor.

că trebuie să înveți să spui cuvântul *nu* mai des decât îl spui în prezent, pentru ca să poți face din copiii tăi adulți responsabili. Însă, nu este suficient să spui nu comportamentelor greșite ci, este necesar să refuzi acceptarea tot mai multor activități și a lucrurilor care te atrag, dar îți distrag atenția de la priorități. Astfel de lucruri au tendința de a prelua controlul asupra familiilor noastre. Mulți dintre părinți se descurajează în îndeplinirea rolului lor de creștere a copiilor pentru că sunt prea ocupați. Activitățile prea multe

din viață nu trebuie să înlocuiască cea mai importantă activitate: creșterea copiilor. Așadar, dacă pruncul tău până la vârsta de opt

ani nu va ști latina sau nu va juca în fiecare sâmbătă toate meciurile și nu va participa la toate turneele, aceasta nu înseamnă că nu se va dezvolta și nu va deveni un adult responsabil.

Prea mulți părinți cedează presiunilor lumii. Chiar și părinții cei mai bine intenționați își compromit valorile fie pentru a fi pe placul copiilor lor, fie doar pentru a supraviețui și a păstra armonia în familie, dar plătesc, în schimb, prețul: *nu* cresc adulți responsabili.

Mesajul meu pentru tine este să nu permiți ca lucrurile să continue așa cum sunt. Nu renunța. Poate că vei găsi o motivație suplimentară pentru a schimba lucrurile dacă vei analiza starea actuală a familiei tale și, dacă nu este prea mult, gândește-te unde va duce această stare. Amintește-ți perspectiva sănătoasă a bunului meu prieten Bill Hall: „Când durerea de a rămâne așa cum ești este mai mare decât durerea schimbării, te vei schimba.“ După cum văd eu lucrurile, în viață fie alegem durerea autodisciplinării, fie durerea regretelor. Alege astăzi durerea disciplinei de sine.

Atunci când citești o carte despre creșterea copiilor, este normal să asociezi ideea de disciplinare cu comportamentul copiilor. Totuși, pentru a fi un părinte mai plin de încredere, procesul disciplinării din propria ta viață este vital pe termen lung. De ce ai nevoie *tu* pentru a rezista până la capăt? Ce te împiedică să mergi pe drumul corect al creșterii copiilor? Aceste întrebări nu sunt adresate partenerului tău sau copiilor tăi. Să fim sinceri, nu putem face prea multe în privința deciziilor partenerului de viață și nici în privința copiilor de la o anumită vârstă. Totuși, avem controlul asupra deciziilor privitoare la viața noastră. Disciplina personală este necesară pentru a remedia problemele personale, dar acest lucru va avea efecte pozitive și asupra ta și asupra familiei tale.

În anul 1968, pe stadionul olimpic din Mexico City erau stinse aproape toate luminile. Fusese o zi plină de concursuri și medalii. Se mai aflau acolo doar câțiva întârziți, membri din juriu, jurnaliști care își încheiau articolele și echipa de curățenie. Deodată, parcă

din neant, a apărut un alergător care a intrat pe pistă ca să treacă linia de sosire. Maratonistul a depus un efort uriaș ca să termine cursa. Un reporter l-a văzut și i-a luat un interviu, curios să știe ce l-a determinat să termine cursa de maraton deși era rănit și niciun membru din juriu nu mai nota faptul că a terminat cursa. Alergătorul rănit s-a uitat la reporter și i-a spus: „Țara mea nu m-a trimis aici de la 8.000 de kilometri distanță ca să încep cursa. Țara mea m-a trimis să termin cursa.“

Acest sportiv a perseverat în ciuda durerii și a încheiat cursa. Ce erou! Acesta este răspunsul pentru toți cei care au moștenit păcatele și luptele generațiilor trecute. Poate că șchiopătăm puțin, dar există speranță și putem lăsa copiilor noștri o moștenire pozitivă, în folosul copiilor noștri dacă suntem dispuși să ne asumăm sarcina de a deveni părinți încrezători.

CUM ESTE UN PĂRINTE ÎNCREZĂTOR?

După cum am afirmat mai devreme, înainte de a ne concentra atenția asupra copiilor și familiilor noastre, este necesar să privim în propriile noastre vieți. Jon și Anita reprezintă exemple tipice. Au fost atât de preocupați de comportamentele greșite ale copiilor lor, încât au ignorat să se preocupe de comportamentele greșite din propriile lor vieți și din căsnicia lor pentru a putea crea un mediu sănătos pentru copiii lor. Nu și-au făcut niciodată timp să alcătuiască un plan și să-și stabilească scopuri educative. Din exterior, se părea că țin lucrurile sub control, dar, în absența unui plan, ei își vor pierde repede încrederea. Dacă te-ai simțit vreodată ca și Jon și Anita, să știi că un plan bine alcătuit oferă speranță și siguranță, iar familia se poate dezvolta și poate fi mult mai fericită.

UN PĂRINTE ÎNCREZĂTOR VA PERSEVERA ȘI VA:

1. **Depăși modelele educaționale greșite.**

Chiar dacă ai crescut într-o familie disfuncțională, poți fi „generația de tranziție“. Poți rupe lanțul disfuncționalității din trecut și îți poți ajuta copiii să depășească modelele educaționale greșite din trecut.

2. **Deveni responsabil pentru planul său și pentru scopurile sale.**

În zilele lui Isus, evreii respectau, de obicei, un plan și aveau scopuri pentru creșterea copiilor lor, bazându-se pe Scriptură. Era un model care asigura transmiterea planului și a respectării lui generațiilor următoare. Noi am abandonat acest plan și este timpul să ne întoarcem la el.

3. **Comunica afecțiune, căldură și încurajare.**

Poți schimba radical atmosfera din căminul tău dacă vei comunica afecțiune, căldură și încurajare. De multe ori folosim metode de creștere a copiilor bazate pe inducerea unor sentimente de rușine și de vinovăție, în loc să le transmitem afecțiune, căldură și încurajare. Este momentul să ne comportăm unii față de alții cu har și dragoste.

4. **Reîmprospăta forțele pentru a face față cerințelor vieții.**

Când suntem epuizați, există pericolul de ne a lăsa atrași în modele comportamentale greșite. Nu mai suntem capabili să ne controlăm emoțiile și comitem greșeli relaționale și de creștere a copiilor. Nu întotdeauna un ritm alert de viață, saturat de activități aduce cu el binecuvântări.

5. **Crea un cămin plin de har, prin disciplinare consecventă.**

Regulile fără relație înseamnă răzvrătire. Este necesar să le oferim copiilor noștri limite morale clare și suficient har pentru a se simți iubiți și în siguranță.

6. Aduce siguranță și respect în cămin prin binecuvântările părintești.

Răspunsul cel mai bun la nevoia copilului de a se simți în siguranță și acceptat este să îi oferim binecuvântarea biblică. Chiar dacă părinții noștri nu ne-au transmis această binecuvântare și sentimentul de onorare a lui Dumnezeu, putem noi să transmitem aceste valori copiilor noștri binecuvântându-i și onorându-L pe Dumnezeu, mai ales în momentele importante din viețile lor.

7. Crește copiii care Îl vor iubi pe Dumnezeu și vor avea o dragoste adecvată de sine.

Având o „hartă” a creșterii copiilor, putem transmite moșterea credinței și a dragostei din generație în generație.

O ascultătoare a emisiunii pe care o am zilnic la radio a telefonat pentru a întreba dacă există garanția că fii și fiicele ei vor putea crește fără a avea parte de probleme grave. Obligația mea este să fiu onest: nu există nicio garanție. De fapt, unii dintre cei mai buni părinți pe care-i cunosc au suferit mult din cauza copiilor lor. Chiar și cei considerați experți în domeniul educației au trecut prin experiențe dificile și dureroase cu propriii lor copii. Totuși, având un plan și un scop, factorii de risc scad mult.

Slujba de părinte nu este ușoară, însă nu există o chemare mai înaltă pe pământ. Așadar, să devenim cu toții părinți mai plini de încredere.

EXISTĂ PĂRINTELE ÎNCREZĂTOR?

Unde te afli?

1. De ce ai nevoie pentru a susține viața, familia, planul de creștere a copiilor, căsătoria și sănătatea pe termen lung?

Viața

Familia

Planul de creștere a copiilor

Căsătoria

Sănătatea

3 LECȚIA SHEMA

HARTA PENTRU A AJUNGE UN PĂRINTE ÎNCREZĂTOR

NIMENI NU I-AR FI CHARACTERIZAT PE MARK ȘI PE BECKY „giganți spirituali“, dar frecventau cu regularitate biserica și își încurajau mult copiii să participe la activitățile bisericii. Totuși, viața lor din familie nu avea mult conținut și direcție spirituală. Adevărul este că erau atât de ocupați încât nu aveau timp să-și consolideze relațiile din familie, iar aspectele spirituale nici măcar nu erau luate în considerare. Mark dorea probabil cel mai mult ca fiul și fiica lor — dar și nepoții — să se dezvolte bine spiritual și să se bucure de o viață trăită conform valorilor învățate în copilărie. Ei au observat, însă, că Jason și Jennifer nu au ales calea dorită de ei. Aproape în fiecare sâmbătă dimineața, devreme, lui Mark îi făcea plăcere să-și scoată la plimbare prepelicarul lui, pe dealurile de lângă orașelul lor. Era momentul în care putea reflecta asupra săptămânii care a trecut și, sincer vorbind, din cauză că acasă le lipsea pacea, cel mai mult se bucura de aceste plimbări, ținând într-o mână ceașca de cafea și în cealaltă lesa câinelui. În timp ce își parca mașina, a văzut că mai era cineva care își plimba câinele. A recunoscut-o imediat. Era Judith.

Cu toate că, prima lor conversație l-a intrigat, s-a uitat în jur, sperând să o evite. Era prea târziu. Ea i-a zâmbit și i-a făcut semn cu mâna.

„Bună, Mark, ce mai faci? Mi-a părut bine că ne-am cunoscut și mă bucur că o cunosc pe Becky. Te-ai căsătorit cu o femeie minunată.“

Mark a vrut să știe mai multe despre Judith — de exemplu, cum de știa întotdeauna să fie la locul potrivit să-i întâlnească — dar s-a abținut și a îndreptat conversația spre câinii lor.

„Câinele tău este prietenos și bine dresat. Cum ai reușit? A fost ușor?“

„Oh, nu prea, a răspuns Judith cu un mic râset, dar o iubesc. Cred că dresarea câinilor se aseamănă cu creșterea copiilor. Trebuie să fii decis să-i crești și este nevoie de timp, atenție și consecvență pentru a-i ajuta să-și stabilească prioritățile și să fie fideli.“

Chiar dacă încercase să o evite pe Judith, acum Mark era interesat de discuție. „La fel se întâmplă și cu copiii?“

Judith i-a răspuns tot printr-o întrebare. „Mark, ai citit despre Shema în Biblie?“ Mark a negat printr-un semn al capului. Nu era un mare teolog, totuși, era surprins că nu mai auzise acest cuvânt.

„Shema, i-a explicat Judith, este un cuvânt ebraic din Vechiul Testament. Înseamnă a auzi sau a asculta. Shema este crezul evreilor și se găsește în capitolul șase din Deuteronomul. Ea ne învață loialitatea față de Dumnezeu și cum să transmitem această credincioșie copiilor noștri.“ A râs și a continuat: „Cred că ar fi bună și pentru câini!“

„Dar ce spune Shema?“

Fața lui Judith a devenit solemnă cât a început să recite shema, așa cum făcuse de sute ori înainte: „Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn. Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Și poruncile acestea pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipărești în mintea copiilor tăi, și să vorbești de ele

când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâni, și să-ți fie ca niște fruntarii între ochi. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale.“

Judith a încheiat adăugând: „Shema conține una dintre cele mai importante lecții pentru o familie. Loialitatea față de Dumnezeu se transmite din generație în generație atunci când părinții își asumă conducerea ca să vorbească despre credință și să o trăiască în mod autentic în cadrul pe care copiii lor îl cunosc cel mai bine: casa lor. Acest pasaj biblic reprezintă harta unei familii pentru a ajunge sănătoasă.“ După aceste cuvinte, Judith s-a uitat la ceas și a spus politicoasă că trebuia să plece.

Mark a tras câinele mai aproape de el în timp ce privea cum Judith și câinele ei se îndepărtau. S-a uitat după ei până când nu s-au mai văzut. A început să mediteze la discuția lor. Poate această Shema să ajute familia noastră? Sună bine, desigur, dar cum o putem folosi? A plecat în plimbarea obișnuită pe dealuri, întrebându-se ce alte lecții mai avea Judith pentru ei.

NU AR FI IDEAL dacă ar exista o hartă care poate da îndrumări de formare a unui părinte încrezător? Urmăm indicațiile (nimic mai simplu) și gata, devenim o familie cu probleme puține și cu multe clipe fericite. Vestea bună este că harta există, însă există și o veste rea și anume: drumul nu e întotdeauna ușor de parcurs. În filme precum *Pirații din Caraibe*, *Indiana Jones* și *Căutătorii arcei pierdute* (de acum un deceniu) vedem cum eroul caută o comoară de mult pierdută, ajutat doar de un mic fragment dintr-o hartă. El întâmpină multe greutăți și pericole, acțiunea este captivantă și plină de suspans. Însă, pot afirma sincer că, în perioada adolescenței fetelor noastre, familia Burns era într-o continuă acțiune captivantă și plină de suspans!

Îmi plac filmele de acțiune cu hărți misterioase și cu indicații greu de descifrat, însă Cathy îți poate spune că nu consult hărți și nu cer indicații pe traseu, atunci când ne aflăm în călătorie. De exemplu, în timpul unei călătorii în Virginia, mi-a atras atenția că trebuia să merg pe prima stradă la stânga pentru a ajunge la hotel. Convins că drumul *era* la dreapta, am răspuns: „Nici vorbă. Nu la stânga, ci la dreapta.“

Am înconjurat orașul Roanoke și am ajuns la același semafor. De data aceasta, cu o politețe incredibilă, Cathy a spus: „Nu trebuie să faci nimic altceva decât să mergi pe prima stradă la stânga, așa cum ți-am spus, și după două intersecții ajungem la hotel.“ Smerit, de data aceasta, am întrebat-o: „De unde știi?“ Mi-a arătat harta pe care o avea scoasă la imprimantă de pe site-ul hotelului. Aș fi putut evita pierderea de timp, motorina în plus și mi-aș fi putut cruța eul de rușine dacă luam în considerare sfatul soției mele și aș fi respectat harta.

Așa cum am menționat înainte, dacă dorim să ne creștem copiii astfel încât să-L onorăm pe Dumnezeu, putem folosi o hartă care să ne călăuzească pe calea noastră. Ea a fost creată cu mii de ani în urmă, a fost transmisă la început pe cale orală de la o familie evreiască la alta, din generație în generație. În cele din urmă, cu câteva mii de ani în urmă a fost scrisă. Știi că vorbesc despre harta pe care o găsim în Biblie. Ea se găsește într-un pasaj care este citat mai des decât orice altă parte din Scriptură. Unii cred că pasajul cel mai des citat este Ioan, 3:16, „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu...“ sau Psalmul 23, „Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții...“ Unii glumesc spunând că pasajul cel mai des citat este versetul cel mai scurt: „Isus plângea“ (Ioan, 11:35). Oricât de frumoase și pline de sens sunt aceste pasaje scripturale, nu sunt cele mai citate din Scriptură. Întâietatea îi aparține textului din Deuteronomul, 6:4-9, partea din Scriptură pe care evreii o numea *Shema*.

Cuvântul *shema*, după cum am mai explicat, înseamnă literal în ebraică „a asculta“ sau „a auzi“. În fiecare zi, de obicei, dimineața

și seara în casele evreiești se rostea *Shema*. Era folosită ca o binecuvântare de dimineață, ca o rugăciune înainte de culcare și la ocazii speciale, precum „binecuvântările casei“. *Shema* era rostită în mod tradițional la fiecare sabat, iar poporul stătea în picioare în momentul când se recita *Shema*. Chiar și astăzi *Shema* se recită pe patul de moarte și la sărbătorile poporului evreu.

Shema este atât de importantă încât cei mai mulți cercetători biblici consideră că a fost, probabil, primul text din Scriptură pe care Isus l-a învățat în copilărie. Fără îndoială că El a auzit-o în fiecare zi, înainte de a putea vorbi, umbla sau citi. Mai târziu, când Isus a fost întrebat care era cea mai importantă poruncă, El a citat fără să ezite o parte din *Shema*.

***Shema . . . a
fost, probabil,
primul text din
Scriptură pe care
Isus l-a învățat în
copilărie.***

SHEMA ȘI FAMILIA TA

Shema reprezintă o parte centrală a învățăturilor din Biblie și ne învață pe noi, cei care trăim la atât de mult timp după ce a fost scrisă, cum putem moșteni o credință care să treacă din generație în generație. *Shema* ne învață trei lecții fundamentale necesare unei familii:

1. Loialitatea față de Dumnezeu
2. Transmiterea credinței și dragostei noastre copiilor
3. Păstrarea în minte a învățăturilor lui Dumnezeu.

Familia este locul unde copiii trebuie învățați loialitatea față de Dumnezeu. Ei au nevoie să vadă credincioșia autentică a părinților lor față de Dumnezeu. Nimeni nu este perfect, dar decizia de a trăi loial față de Dumnezeu este extrem de importantă. Înainte ca *Shema* să fie scrisă în Deuteronomul, evreii au fost atrași de mulți zei. Cu

toate că acest mesaj era doar oral, reprezenta strigătul poporului evreu că există un singur Dumnezeu, Iehova sau Adonai. Atunci când evreii foloseau numele propriu al lui Dumnezeu, *Adonai*, ei se angajau să-I fie fideli lui Dumnezeu. El este Domnul și noi avem datoria să-L iubim cu toată ființa noastră.

„Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta“ este partea din *Shema* citată de Isus și pe care a numit-o cea mai importantă poruncă. Prin aceste cuvinte, El a rezumat sensul credinței și al vieții. Loialitatea față de Dumnezeu implică ascultarea de El. Familiile de astăzi nu reușesc să înțeleagă și să respecte acest adevăr, *cel mai important* dintre toate. A-i învăța pe copii să-I fie loiali lui Dumnezeu este piatra unghiulară a unei bune educații. Sunt în favoarea lecțiilor de pian, a notelor bune la școală și a activităților sportive, dar a-i învăța pe copii ce înseamnă caracterul și loialitatea față de Dumnezeu reprezintă o prioritate. Activitățile temporare nu se pot compara cu această sarcină. Studiile arată că locul cel mai potrivit pentru a comunica adevărul iubirii lui Dumnezeu și al ascultării de El este familia.

Următoarele două versete din *Shema* ne arată cât este de importantă transmiterea credinței și a valorilor copiilor noștri:

Și poruncile acestea pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipărești în mintea copiilor tăi, și să vorbești de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula.

(versetele 6-7)

Cu alte cuvinte, părinții au datoria de a-și asuma conducerea în învățarea copiilor ca să-I fie loiali lui Dumnezeu. Da, comunitatea bisericii are rolul ei, dar părinții au datoria să-și asume sarcina de a transmite credința generației viitoare.

Nimic nu este mai important decât această datorie. Din cauza faptului că transmiterea credinței reprezintă pentru noi un teritoriu

necunoscut, ne bazăm pe biserică pentru asumarea acestui rol. Biserica ne poate ajuta, dar responsabilitatea primară aparține părinților. Ei trebuie să-și asume conducerea. Mulți părinții au motivația necesară, dar nu își asumă cu prioritate această sarcină. O femeie mi-a spus recent: „Ne-am cheltuit energia și timpul ca să ne ajutăm copiii să obțină rezultate bune la școală și în alte activități, dar până când nu am înțeles acest pasaj din Scriptură nu am considerat că această sarcină este mult mai importantă decât educația, banii sau activitățile recreative.“ Activitățile menționate de ea sunt importante, dar conform pasajului *schema* lecțiile despre credință, caracter și valori sunt mai importante.

Prietenul meu Doug este pastor de tineret în Nashville. Când a preluat slujba la noua biserică, unul dintre membri care era bogat s-a oferit să-l plătească ca să petreacă mai mult timp cu fiul său de treisprezece ani, pentru a-l disciplina. Doug l-a întrebat care este motivul pentru care nu face el acest lucru. „Sunt prea ocupat, i-a răspuns el, de aceea te plătesc pe tine să-l faci.“ Doug i-a răspuns: „Nu am nevoie de banii tăi și nu cred că rolul meu este să-l disciplinez pe fiul tău. Totuși, sunt dispus să petrec timp cu tine în fiecare săptămână pentru că *tu* ai răspunderea de a-l disciplina.“

Prima reacție a tatălui a fost furia. A vorbit cu pastorul principal (șeful lui Doug) plângându-se de Doug că nu își face datoria. Pastorul l-a ajutat pe acest bărbat să înțeleagă că primul nivel la care se exercită influența spirituală este părintele, apoi urmează biserica. De asemenea, pastorul i-a arătat pasajul din Deuteronomul pe care l-am citat înainte. Tatăl băiatului i-a cerut scuze lui Doug și împreună au alcătuit un plan pentru creșterea spirituală a băiatului. Au stabilit câteva puncte importante de trecere la anumite etape și învățături care au devenit modele și pentru alți membri ai bisericii.

Primul nivel la care se exercită influența spirituală este părintele, apoi urmează biserica.

Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini, și să-ți fie ca niște fruntarii între ochi. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale.
(versetele 8-9)

Cum este păstrată și garantată dragostea lui Dumnezeu? Prin acțiuni gândite dinainte. Copiii trebuie învățați să repete permanent adevărurile lui Dumnezeu. Evreii interpretau literal această parte din *Shema* și își puneau filactere (cutiuțe cu versete din Scriptură) pe frunte și pe brațul stâng. Capul reprezintă experimentarea prezenței lui Dumnezeu în mintea noastră și mâinile reprezintă prezența lui Dumnezeu în munca noastră. Atunci când tinerii recitau *Shema*, sensul recitării era că ei acceptau din toată inima stăpânirea lui Dumnezeu în viețile lor. Pentru creștinul contemporan, aceasta înseamnă datoria de a practica credința și valorile în toate domeniile vieții și ele să reprezinte o parte normală a existenței noastre zilnice.

De asemenea, evreii prindeau un fel de toc pe ușorii ușii, numit *mezuză*. Ea simboliza prezența dragostei lui Dumnezeu în casa lor și dedicarea familiei față de Domnul. În *mezuză* se afla, după cum bine ai intuit, *Shema*. Evident că, nu exista nimic magic în cutia de lemn sau în simbolul de metal prins pe ușă, dar ideea centrală era că Domnul este prezent în casă și astfel evreii își puteau aminti zilnic de prezența Lui în toate aspectele vieților lor.¹

Cu mulți ani în urmă, Fratele Lawrence a scris o carte mică, dar deosebit de influentă, *The Practice of the Presence of God (Tainele comuniunii intime cu Dumnezeu)*. Tema cărții este lecția principală pe care Fratele Lawrence a învățat-o pe parcursul vieții lui: putem experimenta prezența lui Dumnezeu în timp ce îndeplinim cele mai obișnuite sarcini. În multe privințe este responsabilitatea și privilegiul părinților de a aduce și a permite prezența lui Dumnezeu în familie astfel încât copiii lor să-L cunoască și să-L urmeze pe Dumnezeu. Există o metodă simplă prin care putem împlini acest scop? Nu. Așa cum am spus înainte, foarte multe depind de decizia pe care o luăm.

CREZUL LUI ISUS

Atunci când studiezi viața lui Isus, îți dai seama că *Shema* a ocupat un loc central în învățătura și în lucrarea Sa. Cei mai mulți oameni, dacă nu toți, care L-au auzit pe Isus citând pasaje din *Shema* le-au repetat în aceeași zi. Apoi Isus a făcut ceva radical, a adăugat cuvinte care nu existau în *Shema*, dar pot fi găsite în cartea Leviticul. Experți în Scriptură, evreii Îi puneau întrebări lui Isus referitoare la diverse afirmații ale Scripturii, iar unul dintre conducători l-a întrebat:

„*Învățătorule, care este cea mai mare poruncă din Lege?*» Isus i-a răspuns: *«Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău.» Aceasta este cea dintâi, și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și Proorocii»*

(Matei, 22:36-40).

Isus a rezumat toată Legea și toți Profeții în două propoziții: „Iubește-L pe Dumnezeu“ și „Iubește pe aproapele tău.“ Scot McKnight a numit aceste cuvinte Crezul lui Isus.² Când Isus a schimbat *Shema* iudaismului adăugând porunca iubirii apropielui, mulțimea probabil că a rămas tăcută.

Mulți cercetători biblici sunt de acord cu mine că aceste cuvinte reprezintă un rezumat perfect al vieții creștine. Acest fapt, cu privire la Biblie și la învățăturile lui Isus este susținut de Cliffs Notes. Toți cei care doresc să cunoască care a fost concepția lui Isus cu privire la formarea spirituală, ar fi bine să înceapă cu textul din Matei, 22:36-40. În aceste câteva propoziții ne sunt date instrucțiuni directe despre cel mai important aspect al slujbei de părinte. Ni se spune cine are datoria să imprime credința în copiii noștri: părinții. Ni se spune cum și unde să-i învățăm și să-i creștem în căile lui Dumnezeu: familia. De asemenea, ni se spune ce trebuie să îi învățăm: să-L iubească pe Dumnezeu și să-i iubească pe alții.

UN PLAN DE FORMARE DE UCENICI

Majoritatea părinților nu au o strategie pentru formarea spirituală a copiilor lor. Permitted ca destinul vieții spirituale a copiilor noștri, învățătura și creșterea pe care o primesc să fie decise de circumstanțe și de șanse. Când spunem educarea spirituală a copiilor noștri (care, de fapt, influențează toate celelalte domenii ale vieții), ne gândim la formarea de ucenici.

Știu că majoritatea oamenilor asociază cuvântul *ucenici* cu pastori, nu cu părinți, dar aceasta se întâmplă numai pentru că, de mai multe generații, părinții au evitat să se ocupe de formarea spirituală a copiilor lor, lăsându-o pe seama altora. Studiile demonstrează că oamenii cei mai influenți din viața copiilor sunt părinții. Este ironic faptul că, în societatea noastră, părinții nu îi învață pe copiii lor valorile fundamentale cu privire la educația sexuală, la prevenirea consumului de alcool și de droguri, la folosirea responsabilă a mass-mediei, în administrarea finanțelor și, desigur, în educația spirituală. Părinții nu se consideră formatori de ucenici, deși, în realitate, ei au o influență spirituală asupra copiilor lor mai mare decât oricine altcineva.

Formarea de ucenici are loc în cadrul unei relații în care se formează caracterul și părinții le transmit copiilor credința lor. Pavel i-a scris despre acest proces lui Timotei: „Și ce-ai auzit de la mine, în fața multor martori, încredințează la oameni de încredere, care să fie în stare să învețe și pe alții“ (2 Timotei, 2:2). Ca părinte, tu acumulezi tot ceea ce ai învățat și continui să înveți și apoi încredințezi aceste cunoștințe copiilor tăi. În cazul în care consideri că rolul tău de părinte este doar de protector, de salvamar, de șofer sau de profesor, atunci concepția ta despre creșterea copiilor este inadecvată.

Pentru a-i forma pe copiii tăi ca ucenici, ai nevoie de un plan, care joacă un rol vital în planul general de creștere a copiilor. Pentru că fiecare copil este unic, nu există o soluție unică, care să se potrivească tuturor copiilor. Planul trebuie să fie personal, practic și adaptat nevoilor copiilor tăi.

FORMAREA DE UCENICI ADAPTATĂ PERSONAL

Dacă îi formezi pe copiii tăi ca ucenici, atunci îi ajuți să devină adulți responsabili, care își pot dezvolta credința și valorile și care învață cum să asculte de chemarea lui Dumnezeu pentru viețile lor. Uneori părinții sunt dezamăgiți deoarece copiii lor nu se dezvoltă în direcția dorită de ei. Cu aproape un an în urmă, am avut o discuție cu fiica mea Christy. I-am spus: „Christy, ai 22 de ani, dar nu ești așa cum am sperat eu.“ Am făcut o pauză pentru ca fiica mea să înțeleagă mai bine mesajul meu. „Ai devenit ceea ce ai dorit tu. Ai un nivel diferit de credință, o altă personalitate și o altă chemare decât am visat eu pentru tine. Dar știi ceva? Îmi pare bine de acest lucru. Iubesc persoana care ai devenit.“

O dată la șase luni, timp de o jumătate de zi, Cathy și cu mine discutăm despre fetele noastre. Analizăm viața fiecăreia, pe rând, și apoi discutăm ce ar trebui să le învățăm pe fetele noastre în următoarele șase luni. În ce domenii au nevoie de mai mult ajutor? Ce experiențe putem avea împreună? Și așa mai departe. Scopul nostru nu este să le controlăm ci, să facem ucenici.

Pe măsură ce fetele noastre cresc, nevoile lor devin tot mai diverse. De exemplu, Cathy și cu mine am constatat că, deși am încercat să fim modele în privința administrării banilor și a dărnicii, nu am discutat suficient de mult despre acest aspect al vieții noastre. Ne-am rugat pentru misionari și am dăruit la biserică bani pentru ei, fără ca fetele noastre să ia parte la procesul luării deciziilor. La sfârșitul anului, ne-au rămas 500 de dolari care urmau să fie donați lucrării Domnului. Într-o seară, la cină, fiecare membru al familiei a primit câte o bancnotă de o sută de dolari. Le-am spus că fiecare trebuia să se roage ca să primească îndrumare unde pot să dăruiască banii, urmând ca la cina din seara următoare să discutăm despre deciziile luate. Fetele au fost deosebit de entuziasmate, poate mai mult pentru că aveau o bancnotă de o sută de dolari decât pentru dăruirea ei, dar, oricum, aveam convingerea că metoda va da rezultate.

Seara următoare la cină ne-am împărtășit deciziile luate. Cathy a menționat o nevoie specială ivită la biserică. Eu am hotărât să-i dau pentru o lucrare din Africa. Rebecca a dorit să dea suta ei de dolari misiunii noastre din Ecuador și a făcut lobby ca să ne donăm și noi partea noastră tot acolo. Heidi a uitat că trebuia să ia o decizie și chiar i-a fost teamă că a pierdut bancnota. Christy a ținut o pledoarie plină de compasiune pentru un proiect destinat celor fără adăpost din San Diego. Pe atunci era studentă la Universitatea Point Loma

---

**Ucenicii se
formează mai
mult prin
situațiile din
viață decât prin
lecțiile predate
de un învățător.**

Nazarene și aflase că se strângeau pături și alimente pentru acești oameni în perioada Crăciunului. S-a întors spre sora ei mai mică, Heidi, și i-a zis: „Trebuie să-mi dai mie banii tăi pentru că tu nu ai nicio idee.“ A făcut rost foarte simplu de încă o sută de dolari. Apoi a reușit să ia și suta de la Cathy și 50 de la mine. (Știa să-și pledeze cauza!) Până la urmă, restul banilor a ajuns în Africa iar Cathy a reușit, totuși, să ajute și biserica. Experiența ne-a costat ceva, dar participarea fetelor a

schimbat modul în care dăruim și sperăm că fetele au învățat o lecție de care și vor aminti toată viața.

Ucenicii se formează mai mult prin situațiile din viață decât prin lecțiile predate de un învățător. Uneori părinții aleg calea cea mai ușoară, ținând câte o lecție copiilor lor. Este metoda cea mai puțin eficientă. Un model mai bun de formare a ucenicilor este să-i învățăm în mod practic și să fim alături de ei. Iată o metodă ușor de reținut:

Eu fac... tu te uiți.

Eu fac... tu faci.

Tu faci... eu te ajut.

Tu faci.

Progresul acestui proces se numește „Patru etape ale deprinderii“. Este o metodă foarte eficientă de învățat prin care copiii își însușesc deprinderile necesare prin experiențe directe. De multe ori sărim peste unele etape în creșterea copiilor și din această cauză vom avea probleme cu ei. Vedem, însă, că fiecare etapă este esențială pentru progresul procesului. Astfel, îți poți ajuta copiii să treacă de la dependența de tine la independență. Este nevoie de timp și de decizii.

Eu fac... tu te uiți este etapa în care faci un anumit lucru într-un timp mai lung decât dacă l-ai face singur. Îi permiți copilului să experimenteze și îi explici cu răbdare ceea ce faci. Îl pregătești astfel pentru etapa următoare. *Eu fac... tu faci* este etapa în care duceți împreună la îndeplinire o sarcină. Poate fi orice fel de sarcină, de la spălarea mașinii la predarea la Școala duminicală. A treia etapă este mai dificilă pentru părintele căruia îi place să-și controleze copilul. *Tu faci... eu te ajut*. Acum copilul va îndeplini sarcina respectivă sau va trece singur prin experiență. Copilul încă mai are nevoie de sprijinul și înțelepciunea părintelui, dar el este responsabil. Probabil că nu va proceda exact ca părintele lui, dar, în cele mai multe situații, acest lucru nu are importanță. În sfârșit, copilul este pregătit pentru ultima etapă: *Tu faci*. Copilul este acum pe picioarele lui, dar este mai înțelept și mai bine pregătit pentru experiența sau sarcina respectivă.

Aplică acest proces alegând activități potrivite vârstei copilului, cum ar fi diverse munci în gospodărie, gătit, rugăciune, slujire, reparații, cheltuirea banilor, dărnicia sau conducerea timpului de închinare în familie. Lista poate continua. Este nevoie de răbdare pentru parcurgerea procesului formării de ucenici personalizat pentru fiecare copil în parte, dar rezultatele merită efortul.

CUM APLICĂM SHEMA

Acum câțiva ani familia noastră a vizitat țara Israel. Era sărbătoarea Paștelui, unul dintre cele mai extraordinare momente pentru o vizită în Țara Sfântă datorită pregătirilor, închinării și a tradițiilor

familiale care au loc în această perioadă sacră a anului. Știu că poate fi interpretat ca un semn de curiozitate exagerată, dar am fost încântat să mă plimb pe străzile din vechiul cartier al Ierusalimului și să privesc dincolo de ușile deschise ale caselor. Familiile își recitau crezurile. Ele se bazează pe tradițiile și ritualurile credinței. Devenind martor al tradițiilor lor, o parte din mine a dorit ca și noi, ca și creștini să avem mai multe sărbători de acest gen în casele noastre pentru a-i putea învăța pe copiii despre credința noastră.

În timp ce mă plimbam pe străzi, mi-am dat seama că acești oameni puneau în practică vechea poruncă din *Shema*. Ei aplicau cuvintele Bibliei și respectau instrucțiunile de pe harta străvechiului text. În parafrazarea Bibliei, *The Message* putem citi: „Scrie poruncile pe care ți le-am dat astăzi în inima ta. Imprimă-le în tine și în copiii tăi. Vorbește despre ele oriunde te afli, dacă stai acasă sau dacă mergi pe stradă“ (Deuteronomul, 6:6-7).

Cum se poate aplica *Shema* în mod practic? Mai întâi trebuie să iau decizia de a o aplica. Ideile următoare îți pot fi utile atunci când începi aplicarea în practică. Nu uita că fiecare copil va aborda în mod diferit experiența învățării și nu toți vor reacționa la fel. Nu te aștepta ca, atunci când formarea spirituală are loc, copilul să fie întotdeauna entuziast. Copiii mici au tendința de a se bucura mai mult de formarea spirituală decât cei care au devenit adolescenți. Cu toate acestea, stabilește obiceiuri și tradiții și ai grijă ca, în limita posibilului, fiecare experiență de creștere spirituală să fie scurtă și atrăgătoare. Un prieten mare amator de ciocolată spune adesea: „Scopul nostru este să dezvoltăm gustul copiilor pentru credință.“

Mesele: sunt ocazii foarte bune pentru interacțiune între membrii familiei. Înainte de masă, citește un verset, spune o rugăciune, vorbește despre un subiect de rugăciune sau amintiți-vă de cineva drag. În zilele noastre, sunt disponibile destule resurse care vă pot fi folositoare la interacțiunea din timpul meselor. Cunosco o familie care, înainte de a servi micul dejun, se adună în jurul mesei și împreună

își ține timpul de părtășie. O altă familie memorează la micul dejun câte un verset din Scriptură pe săptămână și apoi, sâmbăta la micul dejun se acordă premii. Nu uitați sfatul cel mai util: lecția să fie scurtă și simplă (în engleză este un acronim: K.I.S.S.).

Ora de culcare: am observat că ora de culcare a copiilor este o ocazie foarte utilă pentru comunicare și creștere spirituală. Copiii noștri sunt mai maleabili și mai dispuși să vorbească. Modul eficient de formare a ucenicilor este o comunicare în două sensuri, nu într-un singur sens.

Înainte de culcare, când fetele erau mai mici, eu obișnuiam să le citesc din cartea lui C. S. Lewis, *Cronicile din Narnia*. Poveștile sunt foarte utile pentru copiii mai mici. Continuă să le citești până când copiii cresc. Perioada aceasta va rămâne în memoria lor. Când fetele mele erau mai mici, ne rugam cu fiecare dintre ele înainte să se culce. Înainte de a stinge lumina, aveam obiceiul să fac cu degetele semnul crucii pe fruntea lor. Nu demult, fiica noastră de 23 de ani ne-a vizitat și a rămas să doarmă la noi. Am bătut la ușa camerei ei în timp ce citea înainte de culcare. Ne-am rugat împreună și apoi ea m-a prins de mână și a făcut semnul crucii pe fruntea ei. Am fost surprins de dorința ei de a repeta acest gest. Iată cum un obicei din trecut, care nu mi s-a părut foarte semnificativ atunci, își păstrase importanța pentru ea

Drumuri cu mașina: Biblia spune să ne învățăm copiii și atunci când ne aflăm în călătorie, ceea ce, în contextul contemporan, înseamnă a călători cu mașina. Este o ocazie foarte bună pentru a comunica sau doar pentru a-i asculta pe copii vorbind. De multe ori, când călătoream cu microbuzul împreună cu copiii mei și cu prietenii lor, deveneam tăcut, puneam muzica la minim ca să-i pot asculta și să pot învăța de la ei. Dacă ai copii mici, poți pune un CD creștin și

---

**Modul eficient
de formare a
ucenicilor este
o comunicare în
două sensuri, nu
într-un singur
sens.**

puteți cânta împreună. Copiii învață mai bine atunci când vorbesc *ei*, nu când vorbești *tu*. Folosește timpul petrecut în mașină cu folos pentru a dialoga cu ei.

Zile de distracții cu copiii: nu toate aspectele relației noastre cu Dumnezeu trebuie să fie solemne. Familia noastră a decis să aibă o zi de distracție pe lună. Fiecare dintre fete alegea o activitate pe lună, în limite rezonabile, desigur. Fiecare membru al familiei aștepta cu nerăbdare această zi pentru că știa că se întrerupea orice altă activitate și ne vom concentra atenția unii asupra altora. Într-o vară am petrecut o zi pe Insula Catalina, din largul coastei Californiei, ca să vedem un eveniment sportiv, iar apoi ne-am dus la Hollywood, unde ne-am plimbat pe bulevardul Sunset și prin Beverly Hills, curioși să vedem vreo vedetă. Nu am întâlnit niciuna, dar ziua aceea a rămas în amintirea noastră.

Sărbătorile: Cathy are darul de a transforma sărbătorile în experiențe minunate. Avem multe tradiții care au devenit o parte din viața familiei noastre. Întotdeauna la sărbătoarea Nașterii Domnului și la Paște oferim daruri cu semnificație spirituală. Ne angajăm în acțiuni speciale de slujire de Ziua Mulțumirii și de Nașterea Domnului. De peste 20 de ani pregătim o masă specială în Ajunul Crăciunului pentru oricine din comunitate, dintre prieteni și rude care dorește să vină. Se pregătește multă mâncare și, până anul trecut, când au venit foarte puțini copii, jucam și o scenetă despre nașterea lui Isus, ai cărei actori eram noi. Acordați atenție tradițiilor semnificative pentru familia voastră. De exemplu, noi sărbătorim zilele de naștere printr-o tradiție: enumerăm motivele pentru care suntem recunoscători pentru persoana sărbătorită. Este o metodă eficientă prin care toți membrii familiei participă la eveniment.

Concediile: faceți din ele evenimente deosebite. Noi am observat cât de deschiși erau copiii noștri pentru timpul de părtășie în concedii, dacă acesta era suficient de scurt. Am început împreună cu toată familia să facem mai multe călătorii cu scop spiritual: tabere creștine sau diverse misiuni.³

În concluzie, lecția pe care *Shema* o conține este esențială pentru un părinte plin de încredere. În cele mai multe dintre cazuri aplicația nu este una simplă. Totuși, introducerea elementelor de creștere spirituală în programul familiei este esențială. Nu poți aplica *Shema* dacă viața familiei este prea aglomerată și acesta este subiectul pe care-l vom aborda în continuare.

HARTA PENTRU A AJUNGE UN PĂRINTE ÎNCREZĂTOR

Unde te afli?

1. Ce face din *Shema*, așa cum a fost prezentată în acest capitol, o hartă utilă și atrăgătoare pentru familia ta?

2. Ce ți se pare foarte important pentru familia ta atunci când citești Deuteronomul, 6:4-9?

Scopul

1. Mulți oameni afirmă că *Shema* reprezintă *scopul* creșterii copiilor și al vieții. Cum poți introduce scopul propus de *Shema* în scopurile familiei tale?

2. Ce te împiedică să faci acest lucru?

Planul

1. Ce pași poți face săptămâna aceasta pentru ca principiile din *Shema* să fie aplicate în familia ta?

2. Ce rezultate speri să apară după ce faci acești pași?